

TURKKI – VIRALLISESTI SEKULAARINEN, MUTTA VAIN PAPERILLA

TEKSTI JA KUVA: BINAR MUSTAFA

Kun 34-vuotias **Görkem Yücesoy** Turkin Izmiristä astui ensimmäistä kertaa Suomeen, hän ei tiennyt, että maasta tulisi hänen uusi kotinsa. Pian tämä valinta muuttui selkeäksi.

- Jo ensimmäisen kuuden kuukauden aikana päätin, että haluan asua täällä loppu elämäni, hän muistelee.

Kielimuurin vuoksi hän on päätenyt työskentelemään palvelualalla, vaikka kotimaassaan hän toimi kääntäjänä. Työtilanne ei ole ideaali, mutta hän ymmärtää haasteet.

Yücesoy on asunut Suomessa kymmenen vuotta, mutta seuraa edelleen tiiviisti Turkin tapahtumia. Ystävät ja perhe pitävät häntä ajan tasalla.

- Vaikka en olekaan enää niin aktiivisesti mukana, yritän säilyttää terveen etäisyyden.

Jo nuorena hän tunsii, ettei sopinut ympäröivään yhteiskuntaan, mikä herätti hänessä halun muuttaa ulkomaille.

- Se ympäristö, jossa kasvoin, ei antanut tilaa kysymyksille. Uskonto ja perinteet määrittivät kaiken, ja jos uskalsit

kyseenalaistaa, törmäsit vastarintaan, Yücesoy kertoo.

Turkki on virallisesti sekulaarinen maa, mutta Yücesoy näkee, että sekularismi on vain paperilla. On tapahtunut paljon muutoksia, jotka ovat vahvistaneet uskonnon asemaa entisestään.

- Moskeijoiden määrä on kasvanut rajusti viime vuosina. Kouluihin on tullut arabian kieli valinnaisten aineiden joukkoon. Historiallinen *Aya Sophia* muutettiin museosta moskeijaksi. Nämä muutokset eivät ole sattumia. Ne ovat osa

laajempaa pyrkimystä palauttaa islamilaiset arvot maan kulttuuriin.

Lista on pitkä, ja joitakin kehityksiä hän pitää huolestuttavana. Kuinka sekulaarinen sitten Turkki on?

- Jos arvioidaan asteikolla yhdestä kymmeneen, missä sekulaarinen maa olisi kymmenen ja vähiten sekulaari, kuten esimerkiksi Saudi-Arabia olisi ykkönen, niin Turkki olisi nelonen, Yücesoy arvioi.

- Eli ei niin sekulaari kuin sen pitäisi olla.

Hän huomaa, että hallinto on prio-

■ **Ympäristö, jossa Görkem Yücesoy kasvoi, ei antanut tilaa kysymyksille.**

risoinut uskontoa merkittävästi, vaikka virallisesti valtio on uskonnosta erillään. Nämä ovat huomattavissa niin valtion budjetissa kuin koulutusjärjestelmässä.

- Vuoden 2024 budjettitiedoissa *Uskonnollisten asioiden ministeriön* budjetti on suurempi kuin kuuden muun ministeriön yhteensä, mukaan lukien sisäasiainministeriö ja ulkoministeriö.

- Vuonna 2022 noin 10 % lukioikäisistä ja yli 13 % yläkouluikäisistä opiskeli *Imam Hatip* -kouluissa, jotka keskittyvät uskonnolliseen opetukseen. Lisäksi ala-asteelta lukion loppuun uskonnonopetus on pakollista, eikä vaihtoehtoisia aineita tarjota.

Hallinnon työstämä uskonnon vallan kasvattamisen ei ole jäänyt ilman yhteiskunnallisia vaikutuksia.

- Sukulaiset voivat painostaa läheisiään uskonnollisista syistä. Ympäristö on muuttunut uskonnollisempaan suuntaan. Tulevaisuutta arvioidessaan Yücesoy ei usko, että Turkin tilanne muuttuu merkittävästi parempaan suuntaan, ainakaan lähitulevaisuudessa.

- Jännitteet sekulaarien ja uskonnollisten ryhmien välillä saattavat kasvaa. Uskonnottomana kohtaat monia ennakkoluuloja. Jos et kuulu mihinkään uskontoon, saatat kohdata oikeudellista syrjintää ja sosiaalista painostusta.

